

Principer för större investeringar i Sundbybergs stad

Dokumenttyp: Principer
Antaget av: Kommunfullmäktige
Status: Antaget 24 oktober 2016
Giltighetstid: Gäller tills vidare

Diarienummer	KS-0259/2016
Tidpunkt för fastställande	24 oktober 2016 § 352
Dokumentansvarig	Ekonomichef
Intervall för aktualitetsprövning	Årligen
Tidpunkt för senaste revidering	
Relaterade styrdokument	Principer för mindre investeringar i Sundbybergs stad, Sundbybergs stads styrmodell med principer för planering, uppföljning och ekonomistyrning

Sammanfattning

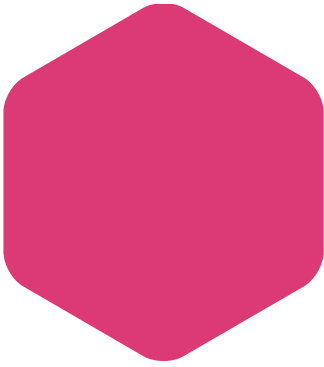
Syftet med dessa principer är att Sundbybergs stad ska arbeta utifrån en gemensam, tydlig, enkel och välkänd investeringsprocess. Det finns kontroll, överskådlighet och ett hela staden-perspektiv i stadens alla investeringar.

Investeringsprocessen skiljer på två kategorier av investeringsprojekt, större och mindre. Detta processdokument gäller för de större investeringarna, investeringar med en totalkostnadsprognos **över** 100 prisbasbelopp.

Målgruppen för detta dokument är framförallt beslutsfattare, chefer och projektledare samt de som arbetar i investeringsprojekt. Det ska även vara ett verktyg för att lätt kunna sätta sig in i Sundbybergs stads investeringsprocess. Alla som arbetar med investeringar i någon form ska ta del av denna process och arbeta efter processen.

Principerna styr hur budgetansvar och beslut ska hanteras. I principerna beskrivs också hur processen ska användas och vilka andra processer som berörs. De innehåller definitioner och förklaringar av begrepp som är viktiga att ha med sig under ärendebereidningens gång, i arbetet med Sundbybergs stads investeringsprocess och arbetet med stadens budget.

I samband med verksamhetsövergången av kommunlokaler till Loalfastigheter i Sundbyberg AB kommer organisatoriska förändringar ske och en beställar- och utförarorganisation bildas. Nuvarande kostnader för lokaler blir då en hyra istället för kapitaltjänstkostnader. Detta innebär att dessa principer inte kommer innefatta investeringar i fastigheter från och med att befintliga fastigheter överförs till Lokalfastigheter i Sundbyberg AB.

Innehåll

Del 1: Principer för större investeringar i Sundbybergs stad	5
Inledning	5
Definition investering	5
Budgetprocessen	6
Från behovsanalys till projektavslut	6
Beslutsprocess	7
Specialfall och viktiga begrepp att förhålla sig till	9

Del 1: Principer för större investeringar i Sundbybergs stad

Inledning

Sundbybergs stads investeringar delas in i två kategorier; investeringar *över* 100 prisbasbelopp och investeringar *under* 100 prisbasbelopp inklusive inventarier och reinvesteringar. Fortsättningsvis kallade större och mindre investeringsprojekt. De 100 prisbasbeloppen gäller investeringens totalkostnadsprognos.

Ett prisbasbelopp är ett av staten fastställt belopp som 2016 uppgår till 44 300 kr.

Detta principdokument gäller för alla större investeringsprojekt med en totalkostnadsprognos på över 100 prisbasbelopp. De mindre investeringarna har en egen förenklad och separat process. Alla som arbetar med större investeringar i någon form ska ta del av denna process och arbeta efter processen.

Definition investering

Med en investering menar staden en anläggningstillgång, alltså en tillgång avsedd för stadigvarande bruk eller längre innehav i verksamheten. En kostnad får bokföras som en investering om följande kriterier uppfylls:

- Är avsedd för stadigvarande bruk
- Den ekonomiska livslängden beräknas till minst 3 år
- Det totala beloppet överstiger 1 prisbasbelopp

Budgetprocessen

Beslut om investeringsram fastställs i samband med kommunfullmäktiges budget varje år. För projekt över 100 prisbasbelopp fastställer kommunfullmäktige investeringsram per investeringsobjekt.

Begäran om investeringsmedel ska primärt göras enligt tidplanen för stadens budgetprocess. Investeringsprojekt kan dock om brådskande behov uppstår påbörjas även under året. Huvudregeln är att de ryms inom den totala ramen för nämndens investeringar för aktuellt år och att beslut för investering finns. I särskilda fall kan beslut om utökad investeringsram fattas av kommunfullmäktige.

En mer utförlig beskrivning av budgetprocessen och regler för omfördelning av investeringsmedel finns i stadens styrmodell i principer för ekonomistyrning.

Från behovsanalys till projektavslut

Investeringsprocessen delas in i sex olika faser som reglerar vilken nämnd som har budgetansvaret i investeringens olika skeden, men också i vilken nämnd de olika besluten ska tas. Faserna är:

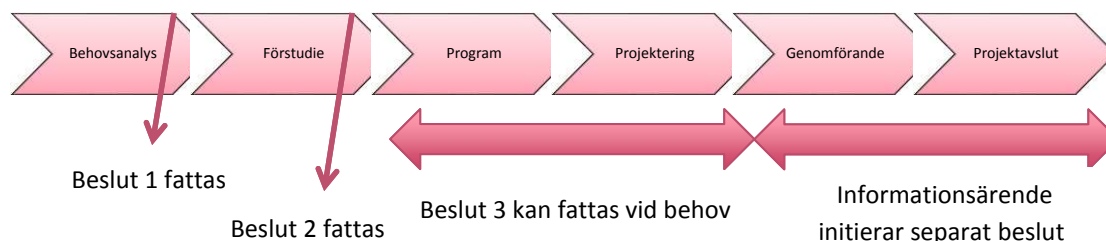
1. Behovsanalys
2. Förstudiefas
3. Programfas
4. Projekteringsfas
5. Genomförandefas
6. Projektavslut

Omfattningen på de olika faserna varierar beroende på till exempel investeringens storlek och projektets komplexitet.

Utgångspunkten ska dock vara att de förtroendevalda ska kunna fatta beslut om en investering utifrån väl underbyggda underlag där konsekvenserna av ett beslut, i det kortsiktiga såväl som det långsiktiga, ska framgå tydligt.

Beslutsprocess

Figur 1. Beslutsprocessens tidslinje

De beslut som tas under investeringsprocessen är följande:

1. Beslut om att påbörja förstudie
2. Beslut om att godkänna förstudie och att påbörja program, projektering och genomförande
3. Beslut om projektförändring
  - a. Beslut om förändrat projektinnehåll
  - b. Beslut om förändrad investeringsram
4. Beslut om godkännande av slutrapport

Av dessa fyra beslut är tre obligatoriska, beslut 1,2 och 4. När behovsanalysen är klar fattas beslut 1. När förstudien är klar fattas beslut 2. Beslut 3 fattas endast då väsentliga förändringar i antingen projektinnehåll eller kostnader uppkommer under program-, eller projekteringsfasen. Notera att detta beslut kan fattas flera gånger om förändringar uppkommer flera gånger under investeringsprojektets livslängd. Beslut 3 kan dock bara fattas fram till och med projekteringsfasen. Uppkommer förändringarna under genomförandefasen eller under projektavslutet fattas beslut om eventuell åtgärd separat utifrån aktuell situation. Ett informationsärende ska också alltid upprättas vid en sådan förändring.

När projektet är helt färdigt upprättas en slutrapport och beslut 4 fattas.

Väsentliga förändringar i projektinnehåll

Exempel på väsentliga förändringar i projektinnehåll kan vara:

- Större förändringar i funktion
- Större förändringar i gestaltning

Väsentliga förändringar i kostnader

Som en väsentlig förändring i kostnader räknas en avvikelse på 10 % eller mer av investeringens totalkostnadsprognos upp till ett värde av 10 mnkr. Det innebär att för investeringar med en totalkostnadsprognos på över 100 mnkr så måste ett beslut om förändrad investeringsram alltid fattas vid avvikelser på 10 mnkr eller mer.

Figur 2. Beslutsfattare

	Beslut	Beslutande nämnd
1.	Påbörja förstudie	Beslut på delegation från verksamhetsdrivande nämnd*
2.**	Godkänna förstudie, påbörja program, projektering och genomförande	Beslut av verksamhetsdrivande nämnd, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
3.**	Projektförändring - Innehåll och/eller investeringsram	Beslut av verksamhetsdrivande nämnd, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
4.	Godkänna slutrapport	Beslut i stadsmiljö- och teknisk nämnd***

*Beslutet får fattas på delegation från nämnd av förvaltningschef efter samråd med presidiet om att förstudien ska startas. Om kostnaden för förstudien beräknas till under 4 prisbasbelopp får beslut på delegation fattas utan samråd med presidiet.

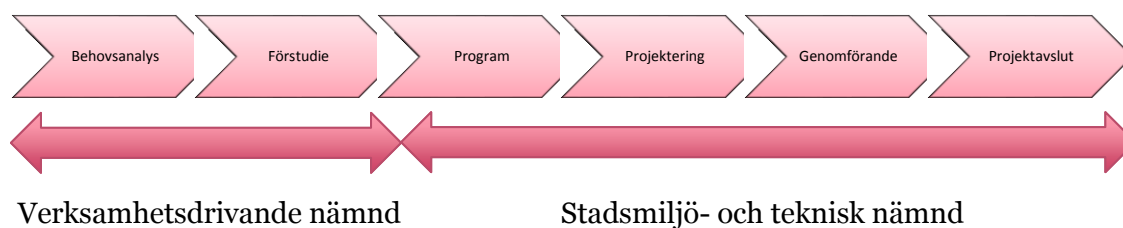
**För entreprenader över 45 mnkr ska upphandlingsutskottet godkänna förfrågningsunderlag.

Om det är en upphandling som berör mer än två nämnder så hänvisas till delegationsordningen.

***Slutrapporten ska delges beställande nämnd vid projektets avslutande.

Figur 2. Beslutsfattare förklarar vilken eller vilka nämnder som minst måste fatta respektive beslut om investeringen under investeringsprojektets livslängd. Beslut 1 fattas endast av verksamhetsdrivande nämnd. Beslut 2 och 3 fattas av verksamhetsdrivande nämnd, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Beslut 4 fattas endast av stadsmiljö- och teknisk nämnd.

Figur 3. Investeringsprocessens budgetansvar

Figur 3. Investeringsprocessens budgetansvar förklarar vilken nämnd som har det formella budgetansvaret för respektive fas under investeringsprojektets livslängd. Budgetansvaret innebär att nämnden ansvarar för begäran om investeringsmedel i samband med stadens budgetprocess. Budgetansvaret ligger alltså på verksamhetsdrivande nämnd under behovsanalys och förstudie för att sedan gå över till stadsmiljö- och tekniska nämnden.

Specialfall och viktiga begrepp att förhålla sig till

Vissa investeringsprojekt innehåller situationer eller omständigheter som kräver särskilda arbetssätt som skiljer sig från det generella arbetssättet för investeringar. Konsekvenserna av detta kan vara såväl administrativa som ekonomiska och bör alltid tas i beaktning inför starten av en investering och under hela investeringens livslängd.

Investeringar av övergripande strategisk betydelse

Vissa investeringsprojekt är av en sådan art att de måste behandlas utanför den generella kategoriseringen utav investeringarna och den beslutsprocess som normalt ges. Det kan vara projekt med:

- Strategisk betydelse för staden
- Påverkar flera nämnder
- Stadsutvecklingsprojekt

I praktiken innebär detta att beslut som tidigare kunde fattas på delegation från nämnd (beslut om att påbörja förstudie för investeringsprojekt över 100 prisbasbelopp) istället behöver ha ett formellt beslut från nämnd för att få gå vidare med.

Det är respektive förvaltningschef i dialog med sin nämnd som ansvarar för att avgöra om investeringsprojektet måste hanteras på ett särskilt sätt och då ta fram underlag till beslut. Stadsledningskontoret är behjälpliga i avgörandet av detta.

Investeringsprojekt som berör flera verksamhetsdrivande nämnder

Vid vissa större projekt kan flera nämnder svara för att driva verksamhet efter investeringens slutförande. Dessa investeringsprojektet har alltså flera verksamhetsdrivande nämnder.

Detta resulterar i att beslut som ska tas i verksamhetsdrivande nämnd måste fattas i alla de verksamhetsdrivande nämnderna.

Vid projektets start avtalas vilken av nämnderna som kommer att agera som den budgetansvariga verksamhetsdrivande nämnden under projektets gång. För investeringar över 100 prisbasbelopp är stadsmiljö och teknisk nämnd budgetansvariga efter förstudien.

Stadsutvecklingsprojekt

Stadsutvecklingsprojekt är projekt med för staden strategisk betydelse och stor påverkan på stadens utveckling och de människor som bor, verkar och vistas i staden. Dessa projekt delas upp i en projektorganisation, och diverse delprojekt som hanteras via den vanliga investeringsprocessen. Projektorganisationen har en förenklad investeringsprocess då de oftast bara innehåller faserna behovsanalys, förstudiefas och projektavslut men har högre krav på projektplan och visionsarbete som hanteras utanför investeringsprocessen. Stadens projektmodell ska användas.

Projektplanen för stadsutvecklingsprojektens projektorganisation ska utvärderas varje år och revideras av projektansvarig vid behov.

När ett projekt inte genomförs ("Förgävesprojekt")

Investeringsprojekt med upparbetade kostnader som inte slutförs klassificeras som ett "förgävesprojekt". Det innebär att de upparbetade kostnaderna ska kostnadsföras på ansvarig nämnd och belastar nämndens resultat innevarande år.

Den instansen som har tagit beslut står som ansvarig för kostnader som uppstår i och med ett förgävesprojekt, om inte annat har avtalats under projektets investeringsprocess. Det innebär att i investeringsprojekt över 100 prisbasbelopp är verksamhetsdrivande nämnd ansvarig fram tills att kommunfullmäktige har tagit beslut om att godkänna förstudie och påbörja program.

I investeringsprojekt där endast verksamhetsdrivande nämnd tar beslut, så är verksamhetsdrivande nämnd ansvarig för kostnaderna under hela projektets livslängd.

Investeringsprojekt som ändrar inriktning kan upparbetade kostnader efter utredning överföras till det nya investeringsprojektet. Övriga upparbetade kostnader behandlas som ett förgävesprojekt och kostnadsförs. Ett underlag som styrker fördelningen skapas, för att underlätta för revision och uppföljning.

Detta innebär att nämnderna i samband med sitt budgetarbete bör göra en känslighets- och riskbedömning för alla sina investeringar inom sin investeringsram.

Immateriella tillgångar ("Mjuka investeringar")

Immateriella tillgångar kallas investeringsprojekt som resulterar i något som inte går att realisera eller flytta. Detta kan vara t.ex. olika typer av egenutvecklade eller köpta system, databaser samt vissa processer och modeller av strategisk art.

Immateriella tillgångar under 100 prisbasbelopp med strategisk betydelse behandlas inom denna process.

Upphandling

Vid upphandling under investeringsprocessen gång ska stadens riktlinjer och policys för upphandling tillämpas.

Restvärde

Restvärdet är det bok förda värdet som återstår av en tillgång när den har börjat användas och också skrivs av. Vid rivning av en äldre anläggning för att t.ex. bygga nytt måste det eventuella restvärdet kostnadsföras och påverkar då den totala kostnaden för investeringsprojektet. Restvärdet av den befintliga anläggningen måste därför alltid tas i beaktning vid investeringsbeslut och prioriteringar mellan olika investeringsförslag.